

J. 1

HANDLINGSPROGRAM FÖR LOMMA KOMMUN ENLIGT LAG OM SKYDD MOT
OLYCKOR

HANDLINGSPROGRAM ENLIGT LAGEN OM SKYDD MOT OLYCKOR 2022

Räddningstjänsten Lomma-Staffanstorp

Innehållsförteckning

1.	Inledning.....	4
2.	Beskrivning av kommunen	4
3.	Styrning av skydd mot olyckor	5
4.	Risker	5
4.1.	Övergripande beskrivning.....	5
4.2.	Brand i byggnad.....	6
4.3.	Brand utomhus.....	8
4.4.	Trafikolycka.....	8
4.5.	Olyckor med farliga ämnen	9
4.6.	Naturolycka.....	10
4.7.	Drunkning	10
4.8.	Utsläpp till havs	10
4.9.	Antagonistisk gärning	11
5.	Värdering.....	11
6.	Mål.....	12
6.1.	Nationella mål	12
6.2.	Lokala mål.....	12
7.	Förebyggande – förmåga och verksamhet.....	13
7.1.	Tillsyn.....	13
7.2.	Stöd till den enskilde	13
7.3.	Rengöring (sotning) och brandskyddskontroll.....	13
7.4.	Övriga förebyggande åtgärder.....	14
8.	Räddningstjänst – förmåga och verksamhet.....	15
8.1.	Övergripande.....	15
8.1.1.	Egna resurser	15
8.1.2.	Resurser i samverkan med andra kommuner och organisationer	17
8.1.3.	Alarmering av räddningsorganet	17
8.1.4.	Brandvattenförsörjning.....	17
8.1.5.	Tid till påbörjad räddningsinsats.....	17
8.1.6.	Samverkan med andra aktörer	18
8.1.7.	Varning och information till allmänheten.....	19
8.2.	Beskrivning per olyckstyp	19
8.2.1.	Förmåga vid brand i byggnad.....	19
8.2.2.	Förmåga vid brand utomhus.....	20
8.2.3.	Förmåga vid trafikolycka	22
8.2.4.	Förmåga vid olyckor med farliga ämnen.....	23
8.2.5.	Förmåga vid naturolycka.....	24

8.2.6.	Förmåga vid drunkning	24
8.2.7.	Utsläpp till havs.....	24
8.2.8.	Antagonistisk gärning.....	25
8.3.	Ledning i räddningstjänsten	25
8.3.1.	Övergripande ledning	25
8.4.	Samtidiga och omfattande räddningsinsatser	26
8.5.	Räddningstjänst under höjd beredskap.....	26
9.	Uppföljning, utvärdering och lärande	26
9.1.	Olycksundersökningar	26
10.	Bilaga A Dokumentförteckning	27
11.	Bilaga B Beskrivning av samråd.....	28
12.	Bilaga C Hamnar och dess gränser i vatten.....	31

1. Inledning

Detta dokument utgör Lomma kommuns handlingsprogram enligt *Lag (2003:788) om skydd mot olyckor (LSO)*. Lomma kommun har valt att ta fram ett dokument som utgör handlingsprogram för både den förebyggande verksamheten enligt 3 kap 3 § LSO och för räddningstjänst enligt 3 kap 8 § LSO.

I handlingsprogrammet anges mål för kommunens arbete med skydd mot olyckor samt de risker för olyckor som finns i kommunen och som kan leda till räddningsinsatser. Handlingsprogrammet anger också hur kommunens förebyggande verksamhet är ordnad, hur den planeras samt vilka förmågor kommunen har kopplat till räddningsinsatser.

Som underlag till handlingsprogrammet har en riskanalys tagits fram där risker som kan resultera i räddningsinsatser i kommunen har analyserats. Både riskanalysen och handlingsprogrammet har tagits fram med stöd från MSB:s handbok *Innehåll och struktur i kommunernas handlingsprogram enligt lagen om skydd mot olyckor*.

Räddningstjänsten Lomma-Staffanstorps har under 2020 låtit sin operativa verksamhetsmodell granskas av Lunds Tekniska Högskola som en del i kursen *Industriell Management*. Slutrapporten från granskningen har även denna fungerat som ett underlag till handlingsprogrammet.

Handlingsprogrammet har tagits fram av Räddningstjänsten Lomma-Staffanstorps och samråd har genomförts med de myndigheter som särskilt berörs.

2. Beskrivning av kommunen

Lomma kommun är med sina 56 kvadratkilometer landareal en av landets minsta kommuner. Befolkningen uppgår till knappt 25 000 invånare och är till stor del uppdelad mellan kommunens två största tätorter, Lomma och Bjärred. Lomma tätort har ungefär 13 500 invånare och Bjärred cirka 9 900.

Många av invånarna bor i kommunen men arbetar utanför. Nästan fyra av fem förvärvsarbetande kommuninvånare arbetar utanför kommunen, främst i Malmö och Lund.

De senaste tio åren har kommunens befolkning ökat med i genomsnitt 2 % per år. Under senaste år är det främst fler barnfamiljer som bosatt sig i kommunen. Kommunens befolkningsprognos pekar på en fortsatt tillväxt under framför allt de allra närmaste åren. År 2030 förväntas befolkningens mängd ha ökat till ungefär 28 000 invånare enligt kommunens prognos, vilket är något mer än SCB:s prognos som förutspår en ökning till ungefär 2700 invånare.

Den obebyggda marken i kommunen består till allra största del av mycket bördig åkermark medan andelen skogsmark är mycket liten (mindre än en procent). Ungefär 20 procent av kommunens yta är bebyggd och den största delen av den bebyggda ytan består av villa- och radhusområden.

Kommunens kustläge med långa fina stränder innebär en stor tillströmning av besökare under sommaren. Den långa kustremsan är också ett av flera områden i kommunen som är av särskilt naturintresse, utöver denna kan bland annat nämnas Löddeåns mynning i kommunens norra del och Höje å som rinner genom kommunen.

Stora mängder trafik passerar genom kommunen på motorvägen E6 som knyter samman bland annat Malmö, Trelleborg och övriga europeiska kontinenten med norra Sverige.

Klimatförändringarna innebär ökade risker för naturrelaterade olyckor och händelser såsom stormar, stigande havsnivåer och kraftig nederbörd. Lomma kommuns utsatta läge vid kusten och det låglänta landskapet innebär att hänsyn till framförallt översvämningsrisker måste tas i kommunens framtida planering. Höje å är recipient av mycket av Staffanstorps och Lunds dagvatten vilket gör att åns vattennivå i Lomma snabbt kan öka vid höga nederbörds mängder. Översvämningskarteringar som behandlar både stigande havsnivåer och höga flöden har tagits fram av kommunen för att få bättre kunskap om vilka områden i kommunen som kan komma att drabbas av stigande havsnivåer och ökande flöden.

3. Styrning av skydd mot olyckor

Handlingsprogrammet enligt LSO fastställs av kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen är tillika räddningsnämnd och ansvarar för hur kommunens övergripande trygghets- och säkerhetsarbete bedrivs.

Samverkansavtal har tecknats mellan Lomma kommun och Staffanstorp kommun om uppgifter inom *Lag (2003:788) om skydd mot olyckor* (LSO). Ett handlingsprogram enligt LSO har tagits fram för vardera kommun. Handlingsprogrammet ses över årligen och revideras vid större förändringar.

Som underlag till handlingsprogrammet har en analys av risker som kan föranleda räddningsinsatser i kommunen tagits fram.

4. Risker

Med risk avses en sammanvägd bedömning av vilka händelser som kan föranleda en räddningsinsats, sannolikheten eller frekvensen för att det ska hända och konsekvenserna när det händer.

I samband med framtagandet av detta handlingsprogram har en analys av risker som kan föranleda räddningsinsatser enligt LSO i Lomma kommun tagits fram separat. Riskanalysen ligger till grund för vad som presenteras i det här kapitlet. Data till riskanalysen har bland annat inhämtats från Sveriges Kommuner och Regioners undersökning "Öppna jämförelser" samt från Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskaps statistik- och analysverktyg IDA.

Statistiken över olyckor som föranlett räddningsinsatser i Lomma kommun jämförs i det här kapitlet ofta med Sverige som helhet men också med jämförbara kommuner. Med jämförbara kommuner avses de kommuner som grupperats i samma kommungrupp som Lomma i SKR:s kommungruppsindelning, dvs kommungrupp A2 – "pendlingskommuner nära storstad".

Från och med 2018 rapporterar alla Sveriges räddningstjänster in sin statistik till MSB genom en ny typ av händelserapport. På grund av skillnader mellan olika kategoriseringar i statistiken i de nya händelserapporterna jämfört med det gamla systemet är det svårt att jämföra statistik från innan 2018 med statistik efter 2018. Mycket av statistiken som redovisas är därför endast från perioden efter årsskiftet 2017–2018.

4.1. Övergripande beskrivning

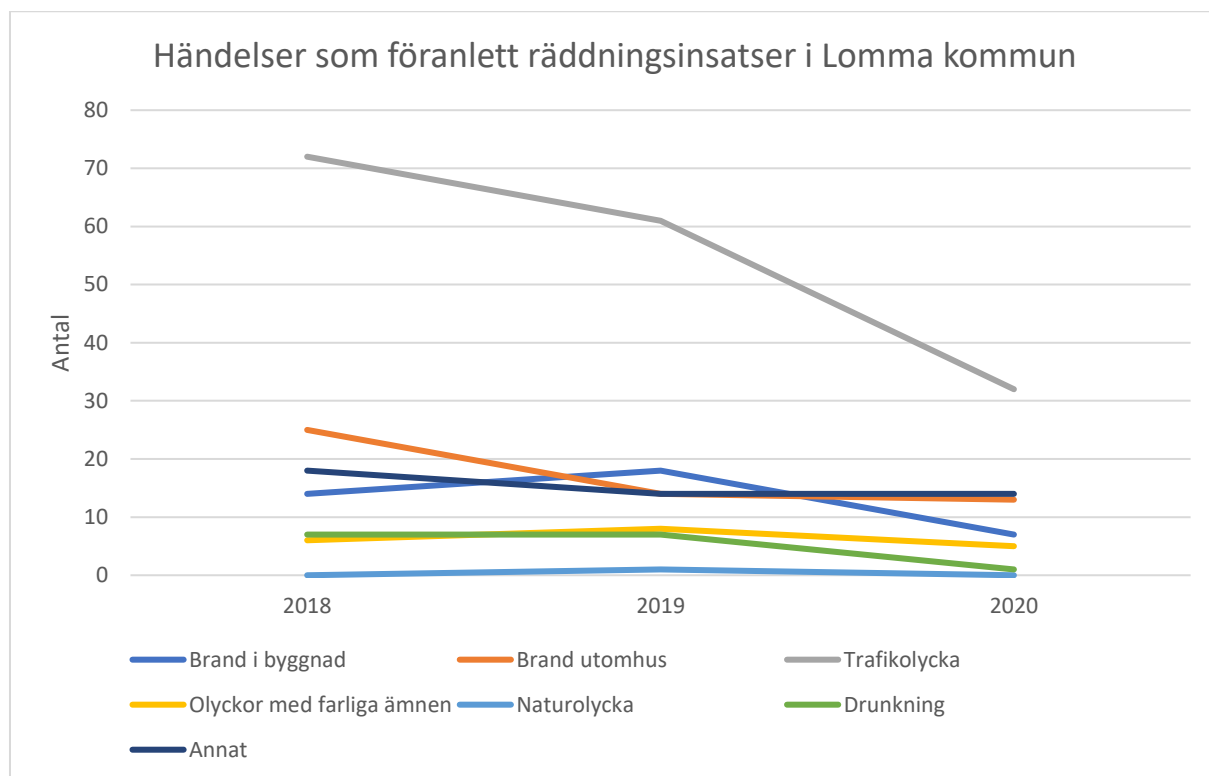
Riskbilden inom kommunens geografiska ansvarsområde är både komplex och under ständig förändring. Inom det geografiska området finns åkermark, värdefulla vattendrag och en lång kustremsa. Tätorterna innehåller mycket bostadsbebyggelse men även en del industrier. Allt detta bidrar med värden som är viktiga att skydda. Infrastrukturen i form av vältrafikerade vägar och lommabanan sätter också sin prägel på riskbilden i kommunen.

Invånarantalet i kommunen spås fortsätta växa vilket innebär att en motsvarande ökning av antal olyckor kan förväntas. Även andelen äldre förutspås växa, likt övriga Sverige, vilket innebär en ökning av den befolkningsgrupp som är mest utsatt för och vid bland annat bostadsbränder.

Antalet olyckor som föranlett räddningsinsatser i kommunen under de senaste tre åren framgår av Tabell 1. I tabellen framgår också hur många händelser som räddningstjänsten responderat på totalt, inklusive bland annat sjukvårdslarm, automatlarm och vägsanering som inte är räddningsinsatser enligt lagen om skydd mot olyckor. Figur 1 visar händelserna uppdelat i olika händelsetyper. Cirka 30 % av räddningsinsatserna har varit till följd av bränder och knappt 50 % till följd av trafikolyckor. Nedgången under 2020 består till största del av en kraftig nedgång av trafikolyckor. Orsaken till nedgången bedöms vara en kombination av ett infört omkörningsförbud för lastbilar på E6:an och effekter från corona-pandemin.

Tabell 1. Antal olyckor i kommunen som föranlett räddningsinsatser enligt LSO samt totalt antal händelser i kommunen där räddningstjänsten responderat.

År	2018	2019	2020
Antal räddningsinsatser enligt LSO	142	123	72
Totalt antal responderade händelser	309	278	214

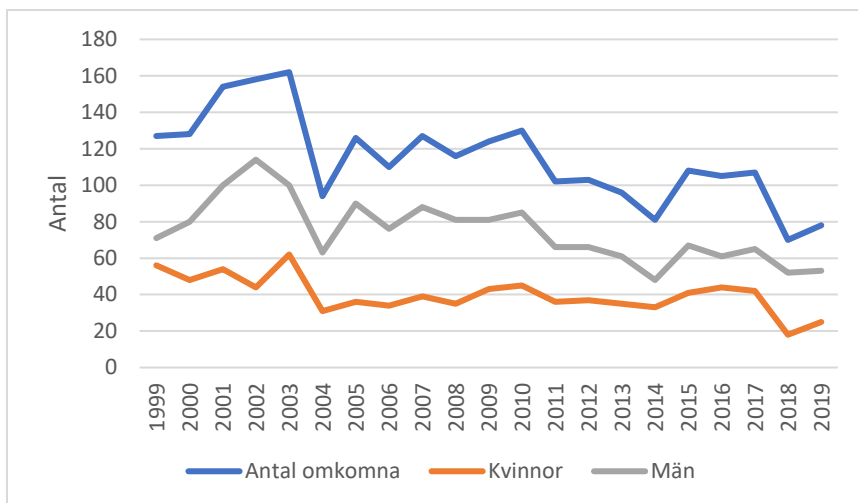

Figur 1. Antalet händelser som föranlett räddningsinsatser enligt LSO i Lomma kommun uppdelat i olika händelsetyper.

4.2. Brand i byggnad

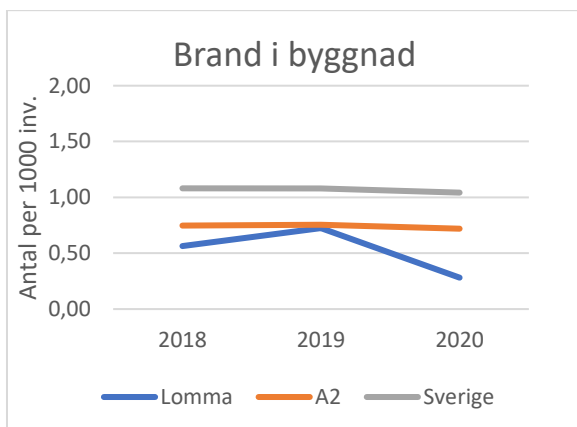
Antalet bränder eller brandtillbud i byggnad som räddningstjänsterna i Sverige larmas till är relativt konstant över tid, men sett i relation till befolkningsutvecklingen är trenden nedåtgående. En majoritet av byggnadsbränderna i Sverige sker i bostäder och det är också vid bostadsbränderna som personskador är vanligast.

Trenden över antalet omkomna i bränder har under det senaste decenniet varit något avtagande, se Figur 2. Flest individer omkom i ålderskategorin 45–64 år, följt av 65–79 år. Om hänsyn tas till antalet individer per åldersgrupp framträder dock gruppen 80 år eller äldre som kraftigt överrepresenterade bland de omkomna.

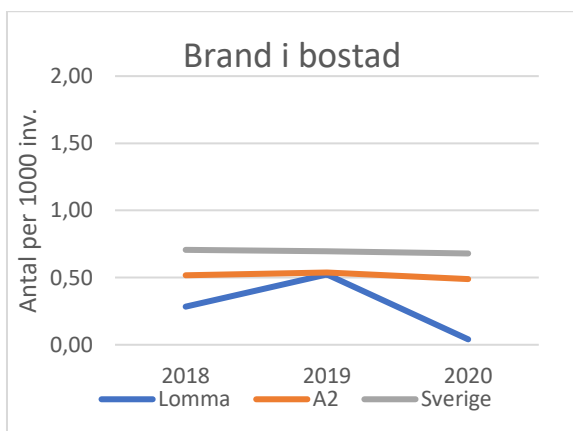

Figur 2. Antal omkomna i bränder år 1999–2019.

Antalet räddningsinsatser till bränder i byggnader samt specifikt bränder i bostäder per 1000 invånare under åren 2018–2020 presenteras i Figur 3 respektive Figur 4. Eftersom bränder i bostäder leder till flest personskador och dödsfall presenteras dessa specifikt. Förutom personskador och dödsfall kan bränder i byggnader också självklart orsaka stora konsekvenser i form av omfattande egendomsskador samt miljöskador vid utsläpp av förorenat släckvatten.

Figur 3. Insatser per 1000 invånare till brand i byggnad.

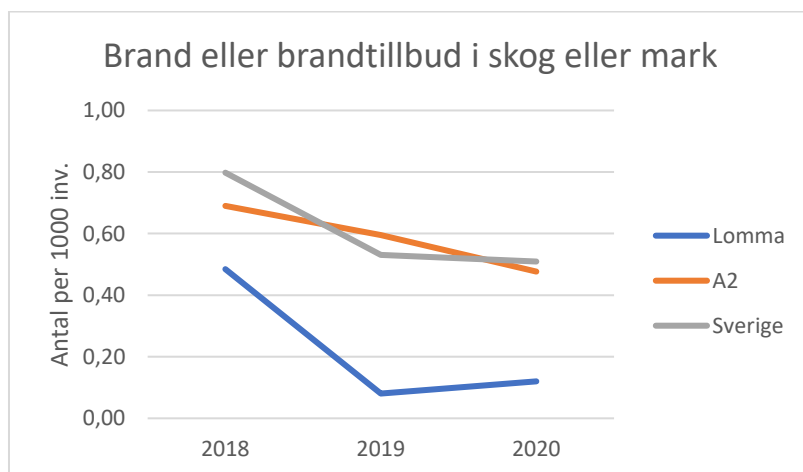

Figur 4. Insatser per 1000 invånare till brand i bostad.

4.3. Brand utomhus

Lomma kommuns utsatthet mot brand i terräng skiljer sig stort mot de flesta andra kommuner i Sverige på grund av den väldigt låga andelen skogbeklädd mark. Den typen av geografi som finns i kommunen innebär att risken för terrängbränder som varar i flera dygn eller veckor i princip är obefintlig. Markbränder förekommer självklart och kan sprida sig snabbt på åkrarna och även hota bebyggelse i närheten men de ger normalt upphov till insatser som är över inom några timmar.

I Figur 5 framgår antalet bränder i skog eller mark per 1000 invånare i kommunen jämfört med genomsnittet för Sverige respektive pendlingskommuner nära storstad (A2). Här avviker Lommas riskbild tydligt från den för Sverige som helhet.

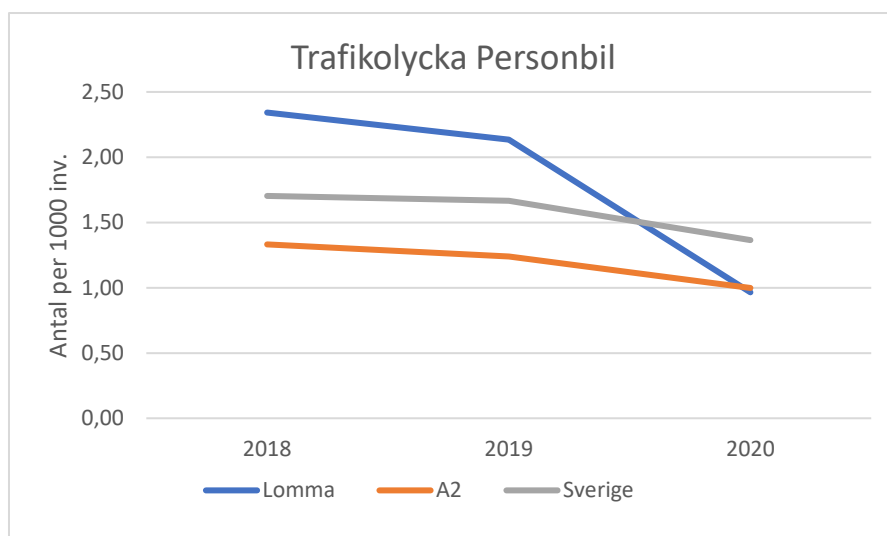
Figur 5. Antal insatser till bränder i skog eller mark per 1000 invånare.

Till bränder utomhus räknas också bilbränder och bränder i avfall och återvinning utomhus. Historiskt sett har frekvenserna för dessa händelser varit närmare genomsnittet för Sverige. I Lomma kommun finns ingen större avfallsanläggning utan avfallsbränderna är ofta soptunnor eller liknande. Små bränder i soptunnor kan dock resultera i stora konsekvenser om de sprids till intilliggande byggnader. Bilbränder resulterar ofta i en eller flera totalförstörda bilar och kan även hota byggnader i närheten. Både bilbränder och avfallsbränder kan beroende på omfattning bland annat innebära en risk för miljöskador om stora mängder förorenat släckvatten kommer ut i naturen.

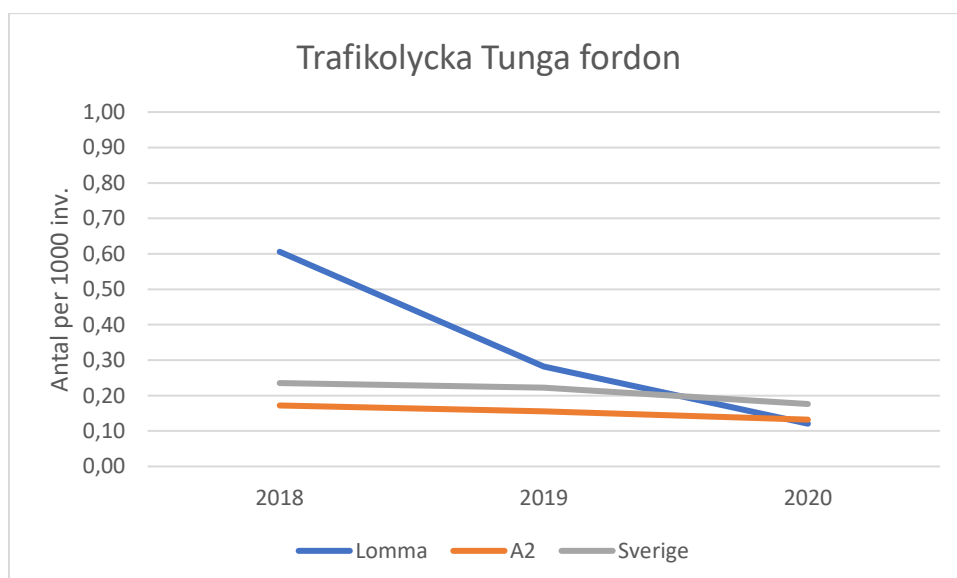
4.4. Trafikolycka

Nationellt sett har antalet trafikolyckor som räddningstjänsten larmats till ökat med cirka 27 % under 10-årsperioden 2009–2019. Samtidigt som antalet trafikolyckor har ökat de senaste åren är trenden för antalet omkomna i trafiken och antalet allvarligt skadade minskande. Få omkommer på vägar med hög hastighetsbegränsning (100–120 km/h), vilket flera av de mest trafikerade vägarna i Lomma kommun har.

En stor del av räddningstjänstens insatser i Lomma kommun är till just trafikolyckor och i Figur 6 samt Figur 7 framgår det att antalet insatser per invånare i Lomma var ganska mycket högre än snittet för kommungrupp A2 och Sverige för 2018 och 2019. För år 2020 sjunker Lommas siffror till att vara ungefär jämlika med övriga pendlingskommuner nära storstad. Det är tidigt att uttala sig om orsaken till denna förändring men en del av förklaringen kan finnas i förändrade resmönster på grund av pandemin men även ett omkörningsförbud för lastbilar på E6 som infördes i slutet av 2019.

Figur 6. Antalet insatser till trafikolyckor med personbil per 1000 invånare.

Figur 7. Antalet insatser till trafikolyckor med tunga fordon per 1000 invånare.

En annan typ av trafikolycka är de som innefattar spårbunden trafik. Genom Lomma går Lommabanan som från och med december 2020 är öppen för både persontåg och godståg, tidigare har endast godståg trafikerat banan. Tågolyckor som följd av urspårningar är sällsynta men innebär komplicerade räddningsinsatser med potentiellt många drabbade och ett komplext hjälpbehov. Plankorsningsolyckor är desto vanligare och bidrar till knappt 10 dödsfall per år i Sverige. I samband med utbyggnaden av Lomma-banan gjordes en riskanalys för att identifiera och åtgärda risker som uppkommer med den ökade tågtrafiken.

4.5. Olyckor med farliga ämnen

Begränsade läckage i form av drivmedel eller olja får räddningstjänsten hantera relativt ofta. Framst inträffar detta i samband med trafikolyckor. Den typen av begränsat läckage innebär normalt inte några större konsekvenser för vare sig människor eller miljö.

Begränsade utsläpp av drivmedel eller olja utgjorde 80 % av alla olyckor och tillbud med farliga ämnen i Sverige under åren 2018–2019.

Antal räddningsinsatser till följd av okontrollerat utsläpp eller fara för utsläpp av farligt ämne var i genomsnitt i Sverige 630 per år under 2018 och 2019. Vid dessa insatser har det handlat om ämnen som genom sina

kemikaliska eller fysikaliska-kemikaliska egenskaper kunde föranlett skador på människor, egendom eller i miljö vid felaktig hantering. Utsläppens omfattning och konsekvenserna från dem är dock varierande. Under åren 2018–2019 omkom 4 personer vid utsläpp av farligt ämne och 192 personer fick sjukvård.

4.6. Naturolycka

Stormar har drabbat Skåne ett flertal gånger under det senaste decenniet. Lomma kommuns kustläge innebär en utsatthet för hård väderlek. Höga vindhastigheter kan förutom att orsaka direkta stormskador på bebyggelse och infrastruktur även orsaka översvämningar när havsnivån trycks upp långt över normala nivåer.

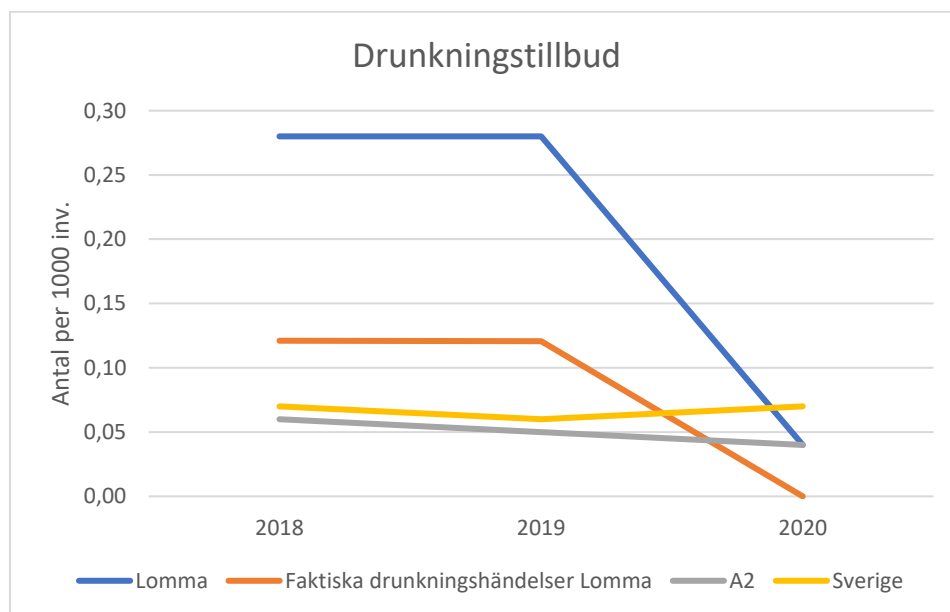
Även stora mängder nederbörd kan innebära översvämning av vattendrag i kommunen som bland annat kan leda till skador på bebyggelse. Höje å är till exempel spillvattenrecipient i flera kommuner uppströms från Lomma och påverkas därför mycket vid kraftig nederbörd.

Kommunen har tagit fram översvämningsskarteringar för olika scenarier av höga flöden och förhöjd havsnivå samt vidtagit vissa åtgärder för att skydda bebyggelse i kommunen.

4.7. Drunkning

I Figur 8 framgår antalet räddningsinsatser till drunkningstillbud per 1000 invånare de tre senaste åren. Lomma kommuns siffror är betydligt högre än snittet för såväl Sverige som kommungruppen pendlingskommuner nära storstad (A2). Förklaringen kan förväntas ligga i att Lommas attraktiva stränder lockar tusentals besökare under sommaren. Det kan också finnas en skillnad mellan kommuner i hur olika typer av händelser redovisas i statistiken. I Lomma har till exempel ärenden med bortsprungna barn på stranden som resulterat i drunkningslarm även klassats som det i statistiken, trots att det egentligen inte handlat om ett drunkningstillbud. Andra kommuner kanske sorterar bort liknande händelser. Detta försvårar kommunöverskridande jämförelser. Se skillnad mellan larm till drunkningstillbud och faktiska drunkningshändelser i Lomma i Figur 8.

Den branta nedgången i Lomma under 2020 skulle dels kunna förklaras av en minskad aktivitet på stränderna under corona-pandemin. De absoluta antalen drunkningstillbud i Lomma kommun är dock låga vilket innebär att stora fluktuationer på grund av slumpen också kan förekomma.

Figur 8. Antal räddningsinsatser till drunkningstillbud per 1000 invånare.

4.8. Utsläpp till havs

Större utsläpp av olja eller annan kemikalie i havet i Sveriges närhet är sällsynta men kan självklart inträffa. Öresundspassagen används av tiotusentals fartyg varje år och är ett viktigt transportstråk in och ut ur Östersjön. En olycka som resulterar i ett oljeläckage eller utsläpp av annan typ av kemikalie eller material från

något av dessa fartyg kan komma att drabba Lommas kust beroende på bland annat väderförhållanden vid tiden för olyckan. Konsekvenserna då ett större utsläpp av olja eller annan kemikalie når land kan vara förödande för den region som drabbas. Effekterna kan vara att sjöfåglar och fiskar dör och att marina reproduktionsområden i områdena utefter kusten tar skada för lång tid framöver.

Lomma kommun har tillsammans med Malmö, Kävlinge och Burlöv tagit fram en gemensam oljeskyddsplan. Oljeskyddsplanen kan användas i kommunens beredskapsarbete och ska fungera som ett stöd vid ett oljeutsläpp eller oljepåslag.

4.9. Antagonistisk gärning

Enligt SÄPO är för närvarande de tre huvudsakliga extremistmiljöerna i Sverige den våldsbejakande islamistiska miljön, våldsbejakande högerextremistiska miljön och den våldsbejakande vänsterextremistiska miljön. Enligt Säpo har det sedan 2017 skett en minskning av antalet genomförda terrorattentat i västvärlden. Den trenden har dock brutits under 2020. Säpo pekar på ett förhöjt hot från både den våldsbejakande högerextremistiska miljön och den våldsbejakande islamistiska miljön. Hotet påverkas av händelser i omvärlden. Det finns ett gränsöverskridande terrorhot med internet som plattform för både radikaliserings- och uppmaningar att utföra terrorattentat. Attentat som riktats mot allmänheten innebär ofta stora konsekvenser och medför ofta höga skadeutfall.

Antagonistiskt utförda dåd och inte minst pågående dödligt våld (PDV) ställer höga krav på räddningsarbetet eftersom det fortfarande kan finnas aktiva gärningsmän när de första blåljusenheterna anländer. Ett välfungerande samarbete mellan polis, ambulans och räddningstjänst är en viktig nyckel för att kunna hantera dessa situationer på bästa sätt.

5. Värdering

De stora transportlederna genom Lomma kommun innebär att antalet kommunikationsolyckor är relativt högt jämfört med andra kommuner. I kommunens riskanalys fick olyckstypen trafikolycka det högsta riskvärdet. Ansvaret för trafiksäkerheten på de större statliga vägarna ligger på Trafikverket men kommunen bör medverka i samverkansforum och liknande för att kunna påverka och bevaka sina intressen angående en ständigt ökande trafiksäkerhet. De olika trafikslagen på vägarna innebär att räddningstjänsten behöver kunna hantera olyckor med tunga fordon och även olyckor med farligt gods transporter.

Kommunen har ett aktivt förebyggande arbete angående trafikolyckor på de kommunala vägarna och arbetar bland annat med sänkta hastigheter, fartgupp, avskilda cykelvägar med mer för att minska trafikriskerna.

Bränder är också en relativt frekvent händelse i kommunen som kan innebära stora konsekvenser både i form av omfattande egendomsskada och även skador på människor. I kommunens riskbild är det främst brand i byggnad som bidrar med störst potentiella konsekvenser. En omfattande brand i en större byggnad ställer stora krav på både släckresurser och befälsresurser som den operativa organisationen måste klara av att möta upp.

För att förebygga bränder är räddningstjänstens uppdrag inom information och rådgivning viktigt samt tillsynsverksamheten. Dessa åtgärder kan också minska konsekvenserna av en utbruten brand. Kommunen har, liksom övriga Sverige, en åldrande befolkning som är mer utsatt för och vid bränder. För att möta denna förändring kan det vara nödvändigt att rikta förebyggande insatser mot specifika grupper i samhället.

Vid många av de händelser som föranleder olyckor i kommunen finns ett väldigt stort värde i att räddningsresurser tidigt kommer på plats för att kunna påverka utfallet. Genom att tidigt påverka olycksförloppet kan konsekvenserna av olyckan ofta lindras avsevärt. Detta gäller för bränder såväl som för drunkningstillbud, trafikolyckor och flera andra olyckor.

6. Mål

För att på ett så bra och effektivt som möjligt förebygga och hantera de olyckor som inträffar i kommunen ska kommunen fastställa mål för både den förebyggande verksamheten och räddningstjänstverksamheten.

6.1. Nationella mål

I *Lag (2003:778) om skydd mot olyckor* formuleras flera nationella mål för arbetet med skydd mot olyckor. Det övergripande målet är att i hela landet bereda människors liv och hälsa samt egendom och miljö ett med hänsyn till de lokala förhållandena tillfredsställande och likvärdigt skydd mot olyckor.

När det gäller den operativa verksamheten ska räddningstjänsten enligt 1 kap 3 § LSO planeras och organiseras så att räddningsinsatserna kan påbörjas inom godtagbar tid och genomföras på ett effektivt sätt.

Sedan 2020 har även ett nationellt mål för den olycksförebyggande verksamheten formulerats. Den olycksförebyggande verksamheten ska planeras och organiseras så att den effektivt bidrar till att förebygga bränder och andra olyckor samt förhindra eller begränsa skador till följd av bränder och andra olyckor. Särskild vikt ska läggas vid att förhindra människors död och andra allvarliga skador.

6.2. Lokala mål

Räddningstjänsten Lomma-Staffanstorps ska själva ha förmågan att möta och hantera de händelser som normalt kan föranleda räddningsinsatser i kommunen. Räddningstjänsten Lomma-Staffanstorps ska själva ha förmågan att inledningsvis möta och hantera även omfattande och ovanliga händelser som kan föranleda räddningsinsatser i kommunen. Genom samverkan med andra räddningstjänster och aktörer ska hela olycksförloppet kunna hanteras.

Räddningstjänsten ska genom sitt förebyggande arbete med utbildningar, informationsinsatser och tillsyner verka för att kommuninvånarnas skydd mot olyckor ska öka.

Nedan redogörs för de lokala mål som Räddningstjänsten Lomma-Staffanstorps ska arbeta efter.

- **Räddningstjänsten Lomma-Staffanstorps ska arbeta för att bibehålla sina korta responstider och fortsätta arbeta för att ytterligare förkorta tiden från att en olycka sker till att räddningsresurser kan påverka händelseförloppet.** Konceptet Offensiva enheter och samarbetet med kommunens trygghetsvårdare är en viktig del av detta. Att eftersträva snabba responstider är i linje med nationella målet om godtagbar tid och effektiva räddningsinsatser. En tidig insats innebär ofta att mindre resurser krävs för att hantera olyckan och en effektivare hantering kan uppnås både avseende tid och pengar.
- **Räddningstjänsten ska fortsätta bygga upp sin förmåga att hantera trafikolyckor med tunga fordon.** Trafikolyckor utgör en stor del av kommunens riskbild och därför måste Räddningstjänsten Lomma-Staffanstorps vara väl rustade för att hantera dessa både när det gäller kompetens och utrustning. Räddningstjänsten har anskaffat utrustning och utbildat personal för att hantera trafikolyckor med tunga fordon och arbetet inom detta område ska fortsätta.
- **Räddningstjänsten ska ha en god förmåga att hantera olyckor med farliga ämnen.** På transportlederna genom kommunen färdas stora mängder farligt gods. Detta tillsammans med industrier i kommunen som också hanterar farliga ämnen innebär att räddningstjänsten behöver ha en egen förmåga att hantera olyckor där sådana ämnen är inblandade. Räddningstjänsten ska bygga upp en god förmåga att själva, och i samverkan med andra, hantera olyckor med farliga ämnen.
- **Skyddet mot olyckor för riskgrupper ska stärkas.** Detta ska ske genom att räddningstjänsten inriktar det förebyggande arbetet, både informationsinsatser och tillsynsverksamhet, för att nå grupper där insatserna ger störst effekt. Detta kan bland annat ske genom en utökad samverkan mellan räddningstjänst och omsorgsförvaltningen för att nå grupper som är särskilt utsatta för risker från bland annat bostadsbränder.

- **Räddningstjänsten ska ha en robust personalförsörjning av Räddningstjänstpersonal i beredskap.** Rekrytering av räddningspersonal i beredskap är en viktig fråga för att räddningstjänsten ska kunna upprätthålla en god beredskap i kommunen. Räddningstjänsten ska arbeta långsiktigt med frågan.
- **Räddningstjänsten ska utöka samverkan med närliggande och liknande räddningstjänstorganisationer.** Samverkan med organisationer som hanterar liknande frågeställningar och problem ska ske både kring det olycksförebyggande arbetet och det operativa, skadeavhjälpande arbetet.

7. Förebyggande – förmåga och verksamhet

Genom det olycksförebyggande arbetet kan kommunen påverka dels hur ofta olyckor inträffar, dels hur stora konsekvenserna blir när de väl inträffar. Detta kan göras genom myndighetsutövning i form av tillsyn men även genom till exempel informationsinsatser och utbildningar. Nedan beskrivs mer om hur det förebyggande arbetet bedrivs.

7.1. Tillsyn

Tillsynen är ett viktigt verktyg för att säkerställa att byggnader och anläggningar i kommunen har ett skäligt brandskydd. Ett skäligt brandskydd innebär att brandskyddsnivån ska leva upp till kraven i regelverken, både avseende byggnadstekniskt brandskydd och organisatoriskt brandskydd.

Verktyget tillsyn ska framförallt användas för att säkerställa brandskyddet på sådana byggnader och anläggningar där en eventuell brand kan få stora konsekvenser avseende människors liv, hälsa, egendom och miljö. Behovet av tillsyn bedöms för varje enskilt objekt och kan variera över tid beroende på till exempel verksamhetsförändringar.

Erfarenheter från räddningsinsatser är också ett viktigt urvalskriterium för tillsyn och erfarenhetsutbytet mellan de operativa styrkorna och det förebyggande arbetet är viktigt för att effektivt förebygga olyckor.

Tillsynsför rättare som utför tillsyn enligt LSO i kommunen ska ha genomgått minst Tillsyn A eller motsvarande.

7.2. Stöd till den enskilde

Kommunen ska genom rådgivning, information och på annat sätt underlätta för den enskilde att fullgöra sina skyldigheter enligt LSO. En del av räddningstjänstens förebyggande verksamhet bedrivs i form av rådgivning, information och utbildning inom brand och säkerhetsområdet. Räddningstjänstens personal ska svara för adekvat information inom sitt verksamhetsområde.

Räddningstjänsten erbjuder utbildningar inom både sjukvård och brandskydd till flera olika målgrupper, både till annan kommunal personal och till externa kursdeltagare.

Räddningstjänsten bedriver informationsinsatser riktat mot yngre kommuninvånare i form av brandskyddsutbildning för skolklasser samt medverkan under kommunens återkommande trygghetsdagar. Detta för att öka barn och ungdomars förmåga att hantera olyckor och för att skapa goda relationer mellan blåljuspersonal och barn och ungdomar tidigt i livet.

7.3. Rengöring (sotning) och brandskyddskontroll

Kommunen är ansvarig för att rengöring (sotning) och brandskyddskontroll genomförs i kommunen. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har fastställt föreskrifter om vilka objekt som omfattas av krav på sotning respektive brandskyddskontroll, hur ofta brandskyddskontroll ska ske (kontrollfrister) samt vad kontrollen ska omfatta. Lomma och Staffanstorps kommuner har tillsammans upphandlat och skrivit avtal med två olika leverantörer som ska utföra rengöring och brandskyddskontroller i kommunerna. De nuvarande avtalen gäller i fyra år från och med 2020-01-01 med möjlighet att förlänga avtalet två år.

Privatpersoner kan ansöka om att få utföra egen sotning på sin fastighet genom en ansökningsblankett som bland annat finns tillgänglig via kommunens hemsida. Räddningstjänsten handlägger ansökningar om egen sotning.

7.4. Övriga förebyggande åtgärder

Räddningstjänsten ingår som en viktig aktör i kommunens övergripande Säkerhets- och trygghetsarbete och har en regelbunden och fördjupad samverkan med övriga inom kommunens förvaltningar samt även externa aktörer utifrån ett geografiskt områdesansvar.

Tillsyn och tillståndsärenden för hantering av brandfarlig och explosiva varor, enligt *Lag (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor* (LBE), hanteras i Lomma kommun av Miljö- och Byggnadsnämnden (MBN), vilken delegerat ärendena till räddningstjänsten.

Räddningstjänsten är delaktig i plan- och byggprocessen och bidrar med sin sakkunnighet inom brandskydd genom ett nära samarbete med samhällsbyggnadsförvaltningen.

I frågor om serveringstillstånd enligt alkohollagen (2012:1622) bistår räddningstjänsten socialförvaltningen i frågor om lokalerna är anpassade för det personantal samt verksamhet som anges i ansökan.

Räddningstjänsten är även remissinstans till Polismyndigheten i frågor kring säkerhet vid allmän sammankomst, offentlig tillställning, användande av offentlig plats, idrottsevenemang eller fyrverkeri, scenfyrverkeri eller annan pyroteknik enligt ordningslagen (1993:1617). Vid begäran från Polismyndigheten om sakkunnighetsutlåtande angående risk för brand- och rökspridning är räddningstjänsten behjälplig med detta.

8. Räddningstjänst – förmåga och verksamhet

Med räddningstjänst menas de räddningsinsatser som kommunen ska ansvara för vid olyckor, eller överhängande fara för olyckor, för att hindra och begränsa skador på människor, egendom och miljö. I detta kapitel beskrivs kommunens förmåga att genomföra räddningsinsatser, först övergripande och sedan uppdelat per händelsetyp.

8.1. Övergripande

Räddningstjänsten Lomma-Staffanstorp upprätthåller en beredskap för att utföra räddningsinsatser i kommunen och angränsande områden genom att dels hålla egna resurser i form av både utrustning och personal, dels genom samarbeten och avtal med andra aktörer. Nedan beskrivs räddningstjänstens operativa verksamhet och förmåga översiktligt.

8.1.1. Egna resurser

Räddningstjänsten Lomma-Staffanstorp operativa organisation består av räddningspersonal i beredskap som har beredskap året runt, under dygnets alla timmar. I Lomma och Staffanstorp har räddningstjänsten valt att gå ifrån det mer traditionella sättet att organisera sina resurser i "en stor brandbil" och istället utvecklat ett koncept med så kallade *Offensiva Enheter*. De stora brandbilarna finns kvar men utöver dessa har räddningstjänsten kompletterat den operativa förmågan med ett antal mindre räddningsfordon som brandmännen använder under beredskap och som kan röra sig ute i samhället. De offensiva enheterna ska befinna sig i kommunen och kunna ta sig till kommunhus respektive rådhus på högst 10 minuter.

Konceptet med offensiva enheter har självklart utvärderats internt men under 2020 har räddningstjänsten även låtit sin operativa verksamhetsmodell granskas av Lunds Tekniska Högskola som en del i kursen *Industriell Management*. Slutrapporten från granskningen slår bland annat fast att de offensiva enheterna skapar en betydande tidsvinst gentemot den traditionella modellen med stora fordon (enligt rapporten är mediantidsvinsten 3 minuter och 14 sekunder). Tidsvinsten är ett resultat av att brandmännen med offensiv enhet kan köra direkt till olycksplatsen i stället för via brandstationen, men även av att sannolikheten att en räddningsresurs ska finnas i närheten av olyckan ökar med fler räddningsresurser ute i samhället. I rapporten har även en kostnads-nyttanalyt utförts som visar att konceptet betalar sig ur ett samhällsekonomiskt perspektiv.

Räddningstjänsten Lomma-Staffanstorps egna operativa resurser listas i Tabell 2. I organisationen finns två brandstationer, en i Lomma och en i Staffanstorp. Räddningspersonalen som bemannar de stora fordonen på brandstationen ska ta sig till brandstationen, byta om och vara på väg mot olycksplatsen i räddningstjänstens fordon inom 5 minuter från larm. Räddningspersonal som kör offensiva enheter är snabbare eftersom de kan köra direkt till olycksplatsen.

Resurser Räddningstjänsten Lomma-Staffanstorp

Lomma Brandstation	 Styrkeledare + 2 st Brandmän		Offensiva Enheter I kommunen, högst 10 minuter till kommunhuset
	 2 st Brandmän		Släckbil och kombinerad släckbil/höjdfordon Utgår från Lomma Brandstation
Staffanstorps brandstation	 Styrkeledare + 2 st Brandmän		Offensiva Enheter I kommunen, högst 10 minuter till rådhuset
	 3 st Brandmän		Släckbil, hävare och tankbil. Utgår från Staffanstorps Brandstation
Ledningsresurs	 Yttre Befäl		I kommunerna, tillgänglig på radio inom 90 sekunder

Det finns också ett tätt samarbete mellan räddningstjänsten och trygghetsvårdarna i kommunen. Kommunens trygghetsvårdare har involverats i räddningstjänstens utryckningsverksamhet och är ett komplement som möjliggör ännu snabbare tider till att räddningsinsatser kan påbörjas. Detta samarbete innebär att kommunens resurser används på ett effektivt sätt för att vara till så stor nytta som möjligt för allmänheten. Trygghetsvårdarna utbildas av räddningstjänsten för att kunna utföra inledande räddningsinsatser och övar tillsammans med brandmännen för att samarbetet ska fungera på bästa sätt.

Kommunens riskbild med höga trafikflöden och ett högt antal trafikolyckor har räddningstjänsten Lomma-Staffanstorp anskaffat utrustning och utbildning specialinriktad för att genomföra räddningsinsatser med tunga fordon. Utrustningen finns på räddningsfordonen som utgår från Staffanstorp men betjänar även Lomma.

Räddningstjänsten har i dagsläget förmåga för att utföra livräddande kemdykningar i larmställ och andningspaket vid utsläpp av farligt ämne. Ett arbete pågår för att öka denna förmåga till att själva kunna utföra bland annat mer långvariga kemdykningar, pumpningar, tättningsarbete och liknande på en olycksplats med farliga ämnen. Den ökade förmågan beräknas vara i drift under sommaren 2022.

8.1.2. Resurser i samverkan med andra kommuner och organisationer

Utöver resurserna i den egna organisationen kan kommunen med hjälp av olika samverkansavtal dra nytta av ytterligare resurser som tillhör andra kommuner eller som ägs gemensamt tillsammans med andra kommuner eller organisationer.

Sedan början av 2021 har Räddningstjänsten Lomma-Staffanstorp tillsammans med räddningstjänstorganisationerna i Svedala, Trelleborg, Vellinge och Skurup kommuner upprättat en gemensam beredskapstjänst i form av en vakthavande brandingenjör (VBI). VBI ska vara en resurs för ingående räddningstjänstorganisationer som kan användas vid bland annat räddningsinsatser med ett stort lednings- och samverkansbehov. Befattningen bemannas delvis av personal från Räddningstjänsten Lomma-Staffanstorp.

Genom *Överenskommelse om samverkan mellan räddningstjänsterna i Skåne* säkerställs bland annat att de skånska kommunerna drar nytta av varandra genom att snabbast tillgängliga och lämpliga räddningsresurs larmas vid nödläge oavsett kommun och organisationstillhörighet. Överenskommelsen innebär också att förmågan att leda omfattande räddningsinsatser stärks genom det Skåne-gemensamma ledningsfordonet med tillhörande stabspersonal samt med Regional Räddningschef som utgör den högst ansvariga för strategiska och normativa frågor inom länet.

8.1.3. Alarmering av räddningsorganet

Under 2021 upprättades ett avtal mellan Räddningstjänsten Lomma-Staffanstorp och Räddningstjänsten Syd angående utalarmering av räddningstjänstens resurser vid larm. I och med detta avtal övertogs utlarmningen från SOS Alarm till Räddningstjänsten Syd genom Räddningscentral Syd. Avtal finns också med SOS Alarm som bland annat sköter intervjuerna med inringare till 112 samt administrering av automatlarmsobjekt.

8.1.4. Brandvattenförsörjning

Brandvattenförsörjning i form av brandposter finns i kommunens tätorter och försörs av det kommunala dricksvattensystemet. Tätorter med brandposter är Lomma, Bjärred, Borgeby, Haboljung, Flädie och Fjelie. Vid behov av ytterligare vattenresurser kan släck- och tankbilar från egen och annan organisation användas.

Möjlighet till brandvattenförsörjning via brandposter vid nybyggnation tas upp och hanteras i plan- och byggprocessen där räddningstjänsten är remissinstans.

8.1.5. Tid till påbörjad räddningsinsats

Medianvärdet för tiden från att larm inkommer till SOS till att första räddningsresurs blir larmad var 100 sekunder under perioden 2019-2020. Från och med maj 2021 har Räddningscentral Syd tagit över ansvaret för utlarmningen av räddningsresurser från SOS Alarm.

Tiden från att räddningstjänsten larmats till att räddningsenheterna anländer på skadeplatsen analyserades under granskningen av räddningstjänsten Lomma-Staffanstorps verksamhetsmodell, specifikt konceptet med offensiva enheter. Medel- och mediantider för olika enheters responstider presenteras i Tabell 3. Metod och urval presenteras mer djupgående i rapporten.

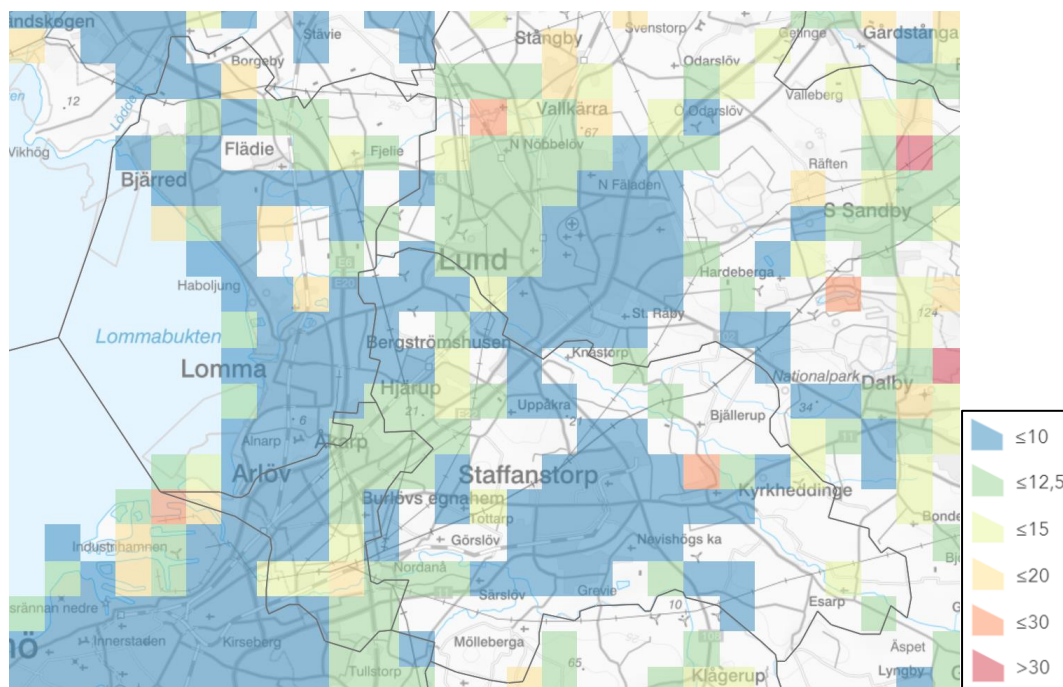
Tabell 3. Responstider (tid från larm till räddningstjänst till framkomst på skadeplats) för olika typer av enheter. Larm från en period under 2017 till 2020 har studerats.

Enhet	Medeltid	Mediantid
Alla typer av enheter	9 min, 36 sek	8 min, 8 sek
Stor enhet	11 min, 58 sek	10 min, 55 sek
Offensiva enheter, medel	8 min, 29 sek	7 min, 7 sek
Första offensiva enhet	6 min, 9 sek	5 min, 37 sek
Trygghetsvärd	8 min, 13 sek	7 min, 32 sek

Det går att konstatera att de offensiva enheterna och även trygghetsvärdarna skapar ett stort värde i och med den tidsvinst som de bidrar med jämfört med de stora enheterna. Genom att jämföra responstiden för första offensiva enheten jämfört med responstiden för offensiva enheter generellt, kan man också utläsa värdet av att ha flera offensiva enheter i stället för endast en.

När analysen gjordes och rapporten skrevs hade trygghetsvärdarna bara varit i drift under en kortare tid och antalet insatser där trygghetsvärdar deltog var fortfarande lågt. Endast en mycket begränsad mängd data kunde därför användas i analysen och det är svårt att dra några större slutsatser från resultatet gällande just trygghetsvärdarnas tider. Vid händelser där trygghetsvärdarna larmas är det inte ovanligt att en trygghetsvärd är först på plats.

I Figur 9 redovisas en geografisk bild över hur den genomsnittliga tiden från att SOS svarar uppringaren till att räddningstjänsten anländer på plats varierar i olika delar av kommunen.

Figur 9. Medelvärde på tiden från att SOS svarar uppringaren till att räddningstjänsten anländer för alla olyckor och tillbud 2018–2020 per kvadratkilometer.

8.1.6. Samverkan med andra aktörer

Räddningstjänsten har en etablerad samverkan med flera aktörer som kan vara insatta vid en räddningsinsats, såsom Polismyndigheten, Region Skåne, Trafikverket, Kustbevakningen, Sjöräddningssällskapet, JRCC och övriga räddningstjänster i Skåne. Se också avsnitt 8.1.2.

Räddningstjänsten har också avtal med Frivilliga Resursgruppen i Staffanstorp om assistans vid allvarliga händelser och övar också regelbundet med FRG.

8.1.7. Varning och information till allmänheten

Kommunen kan signalera viktigt meddelande till allmänheten genom det utomhusvarningssystem som finns monterat i de två största tätorterna, Lomma och Bjärred. Utomhusvarningssystemet kan också aktiveras på distans av SOS Alarm.

Räddningstjänsten kan också utfärda ett viktigt meddelande till allmänheten via radio och TV för att varna och informera människor om något har inträffat som hotar människors liv och hälsa.

8.2. Beskrivning per olyckstyp

I detta kapitel beskrivs förmågan att utföra räddningsinsatser för de olika typer av olyckor som kan inträffa i kommunen. Detta görs utifrån vilka effekter som ska uppnås, vilka nyckeluppgifter som krävs för att uppnå effekterna och vilka resurser som krävs för att utföra uppgifterna. Med resurser avses både materiella och personella resurser, inklusive kompetens.

Förmågan att utföra räddningsinsatser är lika dygnet runt, året runt. Förmågan att utföra räddningsinsatser i olika områden varierar mest utifrån tiden från larm till att räddningsresurser anländer, vilket beskrivs i avsnitt 8.1.5.

8.2.1. Förmåga vid brand i byggnad

Effekter som ska uppnås	Nyckeluppgifter	Resurser
<ul style="list-style-type: none">- Alla personer ska utrymmas ur byggnaden innan skador på liv och hälsa uppstår- Den negativa händelseutvecklingen ska bromsas och stoppas i ett tidigt skede- Omkringliggande byggnader ska skyddas mot brand- Taktik ska väljas med hänseende till risk för miljöskador- Vid behov ska rätt förstärkningsresurser larmas i ett tidigt skede- Samordning och inriktning av egna och förstärkande räddningsresurser	<ul style="list-style-type: none">- Snabbt ha personal på plats som kan rapportera om omfattningen av branden samt dirigera anländande räddningsenheter till lämpliga uppställningsplatser- Tidiga insatser för att bromsa/bryta händelseutvecklingen, s.k. omedelbara åtgärder.- Invändig livräddande insats och/eller invändig släckinsats- Utrymning med stege eller höjdfordon- Skydda andra byggnader från brand genom t.ex. vattendimma eller vattenbegjutning- Utvändig släckinsats- Skapa en säker vattenförsörjning- Kommunikation och samverkan med Räddningscentral Syd och förstärkande organisationer- Ledning av egna och förstärkande resurser	<ul style="list-style-type: none">- Offensiva enheter som är utrustade för att snabbt kunna utföra effektiva omedelbara åtgärder mot brand i byggnad- Den samlade räddningsstyrkan har utrustning och kompetens för att genomföra en invändig insats i form av rökdykning- Räddningstjänsten har utrustning för att assistera vid utrymning enligt avsnitt 5:323 i Boverkets byggregler i form av stegar och höjdfordon- Räddningscentral med ständig bemanning för ledningsstöd och utlarmning/samordning av förstärkande resurser- Släck-, tank- och höjdrsurser från andra räddningstjänster i Skåne

Utrymning med hjälp av räddningstjänsten

Räddningstjänsten har på Lomma brandstation ett höjdfordon som kan assistera vid utrymning enligt avsnitt 5:323 i Boverkets byggregler. Det område som kan nås med Lommas höjdfordon inom 10 minuters insatstid redovisas i Figur 10. Med insatstid avses tiden från det att larm inkommit till räddningstjänsten och till dess att räddningsarbetet har påbörjats. Vid brandskyddsprojektering av byggnader i gränsområden ska dialog föras med Räddningstjänsten Lomma-Staffanstorp.

Samtliga delar av kommunen beräknas nås av räddningstjänstens höjdfordon inom 20 minuters insatstid.

Figur 10. Området i och kring Lomma tätort som kan nås av räddningstjänstens höjdfordon inom 10 minuter från larm (5 min anspänningstid + 4 minuter körtid + 1 minut uppställningstid).

8.2.2. Förmåga vid brand utomhus

Vid markbrand:

Effekter	Nyckeluppgifter	Resurser
<ul style="list-style-type: none"> - Branden ska begränsas och släckas - Räddningsbefäl ska tidigt ha en god uppfattning om utbredning och intensitet på branden - Byggnader ska skyddas från brandspridning - Vid behov ska rätt förstärkningsresurser larmas i ett tidigt skede - Samordning och inriktning av egna och förstärkande räddningsresurser 	<ul style="list-style-type: none"> - Snabbt ha personal på plats som kan rapportera om omfattningen av branden samt dirigera anländande räddningsenheter till lämpliga uppställningsplatser - Tidiga insatser för att bromsa/bryta händelseutvecklingen, s.k. omedelbara åtgärder. - Skydda byggnader från brand genom t.ex begränsningslinjer - Begränsa spridningen och släckning av branden - Skapa en säker tillgång till släckvatten - Kommunikation och samverkan med Räddningscentral Syd och förstärkande organisationer - Ledning av egna och förstärkande resurser 	<ul style="list-style-type: none"> - Offensiva enheter som tidigt kan vara på plats samt har utrustning för att genomföra omedelbara åtgärder - Släck- och tankbilar med större vattenvolymer samt utrustning för att lägga ut längre slangsystem - Räddningscentral med ständig bemanning för ledningsstöd och utlarmning/samordning av förstärkande resurser - Släck och tankresurser från andra räddningstjänster i Skåne

Vid brand i fordon:

Effekter	Nyckeluppgifter	Resurser
<ul style="list-style-type: none"> - Den negativa händelseutvecklingen ska bromsas och stoppas i ett tidigt skede - Omkringliggande byggnader ska skyddas mot brand - Taktik ska väljas med hänseende till risk för miljöskador - Vid behov ska rätt förstärkningsresurser larmas i ett tidigt skede - Samordning och inriktning av egna och förstärkande räddningsresurser 	<ul style="list-style-type: none"> - Snabbt ha personal på plats som kan rapportera om omfattningen av branden samt eventuell spridningsrisk - Tidiga insatser för att bromsa/bryta händelseutvecklingen, s.k. omedelbara åtgärder - Skydda byggnader från brand med hjälp av vattendimma eller genom att släcka branden - Uppmärksamma vad som händer med släckvattnet och vidta vid behov åtgärder för att skydda miljön, såsom uppsamling av släckvattnet. - Kommunikation och samverkan med Räddningscentral Syd och förstärkande organisationer - Ledning av egna och förstärkande resurser 	<ul style="list-style-type: none"> - Offensiva enheter som är utrustade för att snabbt kunna utföra effektiva omedelbara åtgärder mot brand i fordon - Räddningspersonal och särskilt befäl ska ha kunskap om de särskilda risker som finns kopplat till olika typer av fordon - Utrustning för att samla upp släckvatten, till exempel brunnstättningar - Räddningscentral med ständig bemanning för ledningsstöd och utlarmning/samordning av förstärkande resurser

8.2.3. Förmåga vid trafikolycka

Vid trafikolycka på väg:

Effekter	Nyckeluppgifter	Resurser
<ul style="list-style-type: none"> - Olycksplatsen ska vara en säker arbetsplats för räddningspersonalen och andra samverkande aktörer - Samtliga inblandade ska få snabb hjälp och skadade ska omhändertas på lämpligt sätt i samverkan med ambulanspersonal - Trafiken ska inte påverkas mer än nödvändigt men säkerheten på skadeplatsen har högst prioritet. - Samordning och inriktning av egna och förstärkande räddningsresurser 	<ul style="list-style-type: none"> - Varna andra trafikanter samt upprätta trafikavstängningar med barriärfordon som skydd mot ankommande trafik - Stabilisera fordon och säkra mot brand - Akut omhändertagande av skadade och sjukvårdsinsats i samverkan med ambulans - Losstagning av personer som sitter fast i fordon - Hantera utsläpp av bränsle - Kommunikation och samverkan med Räddningscentral Syd och förstärkande organisationer - Ledning av egna och förstärkande resurser 	<ul style="list-style-type: none"> - Samtlig räddningspersonal ska ha hög medvetenhet om de risker som finns vid arbete i vägtrafikmiljö och hur man hanterar dem - Samtlig räddningspersonal ska ha förmåga att genomföra akut omhändertagande - Räddningsstyrkan ska vara utrustad med och ha kompetens för att hantera hydraulverktyg för losstagning - Räddningsfordon ska vara väl synliga och ha utrustning för att stänga av trafik samt genomföra hastighetsänkande åtgärder - Räddningspersonalen på båda stationerna har fått utbildning inom tung räddning. Specialutrustning för tung räddning i form av bland annat stöttor och lyftkuddar finns på fordon som utgår från Staffanstorp. - Räddningscentral med ständig bemanning för ledningsstöd och utlarmning/samordning av förstärkande resurser - Trafikräddningsresurser från andra räddningstjänster i Skåne

Vid olycka på spårväg:

Effekter	Nyckeluppgifter	Resurser
<ul style="list-style-type: none"> - Olycksplatsen ska vara en säker arbetsplats för räddningspersonalen och andra samverkande aktörer - Samtliga inblandade ska få snabb hjälp och skadade ska omhändertas på lämpligt sätt i samverkan med ambulanspersonal - Spårtrafiken ska inte påverkas mer än nödvändigt men säkerheten på skadeplatsen har högst prioritet. - Samordning och inriktning av egna och förstärkande räddningsresurser 	<ul style="list-style-type: none"> - Utfärda trafikstopp och/eller hastighetsbegränsningar på spårområdet - Utfärda räddningsfrånkoppling av kontaktledningar - Utföra spänningsprovning och arbetsjordning av kontaktledningar - Sanering av spårområde - Evakuering av tågagnar - Kommunikation och samverkan med Räddningscentral Syd och förstärkande organisationer - Ledning av egna och förstärkande resurser 	<ul style="list-style-type: none"> - Utrustning för arbetsjordning av kontaktledningar finns på räddningsfordon som utgår från Lomma brandstation - Befäl och räddningspersonal utbildas återkommande inom arbete på spårområde - Räddningscentral med ständig bemanning för ledningsstöd och utlarmning/samordning av förstärkande resurser - Räddningsresurser från andra räddningstjänster i Skåne

8.2.4. Förmåga vid olyckor med farliga ämnen

Effekter	Nyckeluppgifter	Resurser
<ul style="list-style-type: none"> - Farligt ämne ska "oskadliggöras" och inte vålla fortsatt skada - Eventuella människor i fara ska skyddas - Miljön ska skyddas - Räddningspersonalen ska inte skadas - Samordning och inriktning av egna och förstärkande räddningsresurser 	<ul style="list-style-type: none"> - Identifiera farligt ämne - Spärra av och zonindela skadeplatsen på lämpligt sätt med utgångspunkt från bland annat ämnets farlighet - Genomföra livräddande kemdykning med lämplig skyddsutrustning - "Frys läget" genom att till exempel stoppa läcka eller samla upp läckage - Sanera inblandade personer - Kommunikation och samverkan med Räddningscentral Syd och förstärkande organisationer - Ledning av egna och förstärkande resurser 	<ul style="list-style-type: none"> - Räddningsbefäl som kan identifiera farliga ämnen och göra en första bedömning av insatsmetod. - Samtlig räddningstjänstpersonal kan genomföra akut omhändertagande av personer som drabbats av farliga ämnen - Utrustning för livräddande kemdykning - Utrustning för att lägga ut skumtäck över brandfarlig vätska - Räddningscentral med ständig bemanning för ledningsstöd och utlarmning/samordning av förstärkande resurser - Räddningsresurser från andra räddningstjänster i Skåne och kemresurser från Trelleborg och Svedala - Nationell kemresurs från Perstorp (kan prioriteras till annan kommun) - En kemresurs för mer långvariga kemdykningar, pumpningar, tättningsarbeten mm är under uppbyggnad i den egna organisationen och förväntas driftsättas under sommaren 2022

8.2.5. Förmåga vid naturolycka

Effekter	Nyckeluppgifter	Resurser
<ul style="list-style-type: none"> - Människor, egendom och miljö ska skyddas från skador i samband med naturolyckor så som översvämningar och stormar. - Samordning och inriktning av egna och förstärkande räddningsresurser 	<ul style="list-style-type: none"> - Klargör vilka uppdrag som klassas som räddningstjänst. - Läns-pumpning och invallning för att begränsa vattenskadorna - Kommunikation och samverkan med Räddningscentral Syd och förstärkande organisationer - Ledning av egna och förstärkande resurser 	<ul style="list-style-type: none"> - Läns-pumpar - Räddningscentral med ständig bemanning för ledningsstöd och utlarmning/samordning av förstärkande resurser - Räddningsresurser från andra räddningstjänster i Skåne

8.2.6. Förmåga vid drunkning

Effekter	Nyckeluppgifter	Resurser
<ul style="list-style-type: none"> - Personer i fara för drunkning ska snabbt lokaliseras och få hjälp av utbildad personal. - Samordning och inriktning av egna och förstärkande räddningsresurser 	<ul style="list-style-type: none"> - Lokalisera drabbad person/personer - Samverkan med bland annat JRCC, Sjöräddningssällskapet och Kustbevakningen - Ytlivräddning - Transport av person över vatten - Kommunikation och samverkan med Räddningscentral Syd och förstärkande organisationer - Ledning av egna och förstärkande resurser 	<ul style="list-style-type: none"> - Offensiva enheter som tidigt kan vara på plats för att lokalisera personer i nöd och dirigera ankommande enheter samt genomföra livräddande insatser - Utrustning för ytlivräddning - Båt och Hansa-bräda för insatser längre ut från land - Kommunens trygghetsvårdar har utrustats med en drönare som kan vara till stor hjälp med att lokalisera drabbade - Räddningscentral med ständig bemanning för ledningsstöd och utlarmning/samordning av förstärkande resurser - Räddningsresurser från andra räddningstjänster i Skåne

8.2.7. Utsläpp till havs

Effekter	Nyckeluppgifter	Resurser
<ul style="list-style-type: none"> - Förhindra och begränsa skador på kustområden till följd av utsläppet - Upprätta ett gott samarbete med andra inblandade aktörer - Skapa goda förutsättningar för ett eventuellt kommande saneringsarbete - Samordning och inriktning av egna och förstärkande räddningsresurser 	<ul style="list-style-type: none"> - Upprätta en god struktur för samverkan och för ledning av insatsen - Förhindra att oljan når land alternativt styra utsläppet mot mindre känsliga landområden för att begränsa miljöskadorna så mycket som möjligt - Kommunikation och samverkan med Räddningscentral Syd och förstärkande organisationer såsom bland annat JRCC, Sjöräddningssällskapet och Kustbevakningen - Upprätta vid behov en stab som kan stödja räddningsledaren i arbetet 	<ul style="list-style-type: none"> - Oljeskyddsplan som tagits fram i förväg - Båt och länsor för att kunna styra utsläppet innan oljan träffar stranden - Oljeduk för att skydda kustremsa - MSB:s förstärkningsresurser inom oljeskydd (kan prioriteras till en annan kommun) - Räddningscentral med ständig bemanning för ledningsstöd och utlarmning/samordning av förstärkande resurser - Räddningsresurser från andra räddningstjänster i Skåne

8.2.8. Antagonistisk gärning

Effekter	Nyckeluppgifter	Resurser
<ul style="list-style-type: none"> - En tillräckligt säker arbetsmiljö skapas tillsammans med polis - Beredskap för sekundära attacker eller följdhändelser - Samordning och inriktning av egna och förstärkande räddningsresurser 	<ul style="list-style-type: none"> - Tidig informationsdelning för att skapa en samlad lägesbild - Snabbt omhändertagande och transport av skadade till sjukhus - Upprätta en god struktur för samverkan och för ledning av insatsen - Kommunikation och samverkan med Räddningscentral Syd och förstärkande organisationer 	<ul style="list-style-type: none"> - Sjukvårdsutrustning för att vårda flera allvarligt skadade - Utbildad personal med förmåga att agera självständigt - Räddningscentral med ständig bemanning för ledningsstöd och utlarmning/samordning av förstärkande resurser - Räddningsresurser från andra räddningstjänster i Skåne

8.3. Ledning i räddningstjänsten

Räddningstjänsten Lomma-Staffanstorp har flera befäl i beredskap samtidigt i sitt insatsområde. I både Lomma och Staffanstorp finns en styrkeledare vardera i ständig beredskap. Styrkeledarna bemannar varsin offensiv enhet och kan röra sig i ett område så att de kan ta sig till kommunhus respektive rådhus inom 10 minuter. I kommunerna finns också ett Yttre Befäl som kan utgå både från Lomma och Staffanstorps kommuner.

Styrkeledarna kan leda räddningsinsatser och agera som räddningsledare, normalt vid insatser som involverar en räddningsstyrka. Vid insatser där flera räddningsstyrkor är aktiverade och/eller har ett högre ledningsbehov är Yttre Befäl räddningsledare. Medeltiden från larm till räddningstjänsten till att en första ledningsresurs finns på olycksplatsen ligger under 10 minuter, se Tabell 3.

När det föreligger ett stort lednings- och/eller samverkansbehov vid en insats finns också ledningsresursen Vakthavande Brandingenjör (VBI) tillgänglig. VBI är en gemensam resurs med räddningstjänstorganisationerna i Svedala, Trelleborg, Vellinge och Skurup kommuner och kan agera som räddningsledare eller ledningsstöd baserat på behov.

Kompetenskrav för de olika befälsnivåerna kan utläsas ur Tabell 4.

Tabell 4. Kompetenskrav för befäl i Räddningstjänsten Lomma-Staffanstorp.

Befattning	Kompetenskrav
Styrkeledare	Räddningsledare A eller motsv.
Yttre Befäl	Räddningsledare B alternativt Brandingenjör med RUB eller motsv.
Vakthavande brandingenjör	Brandingenjör med RUB eller motsv.

8.3.1. Övergripande ledning

Räddningstjänsten Lomma-Staffanstorp ingår i Räddningscentral Syd som sköter systemledningen över de operativa räddningsresurserna i södra Skåne. Genom denna gemensamma ledningscentral kan områdets resurser styras och omfördelas på ett så effektivt sätt som möjligt under pågående räddningsinsatser. Räddningscentralen är ständigt bemannad och fungerar också som ledningsstöd under räddningsinsatser.

Räddningscentralen har teknikstöd för att enkelt kalla in ytterligare personal för att stärka upp den inre ledningen vid behov. Det stora antal räddningstjänster som ingår i samarbetet innebär goda förutsättningar för personalförsörjning vid omfattande och utdragna räddningsinsatser.

8.4. Samtidiga och omfattande räddningsinsatser

Flera samtidiga händelser i kommunen hanteras genom att Räddningscentral Syd dirigerar lämpliga styrkor till aktuella händelser. Om Lomma-styrkan är upptagen i en räddningsinsats kan styrkor från närliggande stationer larmas, till exempel från Staffanstorp.

Konceptet med offensiva enheter innebär också en större flexibilitet och tillåter en uppdelning av styrkan när det är önskvärt. Om Lomma-styrkan är upptagen i en räddningsinsats kan en eller flera offensiva enheter alternativt släckbilen frigöras för att åka på ett nytt larm om detta bedöms vara lämpligt.

Vad gäller omfattande räddningsinsatser har Räddningstjänsten Lomma-Staffanstorp genom *Överenskommelse om samverkan mellan räddningstjänsterna i Skåne* tillgång till ett stabsfordon med tillhörande stabspersonal. För ledning på skadeplats finns som tidigare nämnts en vakthavande brandingenjör som alltid är i beredskap. Utöver detta finns också en utvecklad samverkan med närliggande räddningstjänster som innebär goda möjligheter för personalförsörjning över tid.

Ett arbete pågår för att skapa ett mer enhetligt ledningssystem mellan de tre ledningscentraler som finns i Skåne och för att organiseringen ska harmonisera med MSB:s nationella projekt *Enhetligt ledningssystem för kommunal räddningstjänst (ELS)*.

8.5. Räddningstjänst under höjd beredskap

De kommunala räddningstjänsterna utgör en viktig del av Sveriges totalförsvar. Om Sverige hamnar i krig eller krigsfara tillkommer ett antal uppgifter som räddningstjänsten ska ansvara för. Det handlar bland annat om upptäckande och röjning av farliga områden, sanering och andra åtgärder för skydd mot kärnvapen och kemiska stridsmedel, första hjälpen åt och transport av skadade samt åtgärder för befolkningsskydd.

Räddningstjänsten Lomma-Staffanstorps organisation vid höjd beredskap bygger på den fredstida organisationen och dess arbetsuppgifter. I avvaktan på centrala myndigheters planeringsinriktning fortsätter planeringen av kommunens räddningstjänst enligt nu gällande kommunöverenskommelse för civilt försvar. En grund läggs också i arbetet med att säkerställa förmåga och uthållighet under fredstida kriser.

9. Uppföljning, utvärdering och lärande

Arbetet med handlingsprogrammet ska ses som en process, där kontinuerlig uppföljning, utvärdering och förbättring är en viktig del i en strävan mot ett säkrare och tryggare samhälle. Årligen sker två samrådsmöten mellan räddningstjänsten och kommunledningarna i Lomma och Staffanstorp. Uppföljning av övergripande mål, verksamhetsplan och budget avhandlas i detta forum.

9.1. Olycksundersökningar

Händelserapporter med information om bland annat orsak till insatsen, olycksförloppet och hur insatsen har genomförts upprättas för samtliga räddningsinsatser i kommunen. Händelserapporterna skickas sedan till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. Detta är den lägsta nivån av olycksundersökning.

Efter större händelser utförs en fördjupad utredning av experter inom eller utom organisationen. Detta kan vara aktuellt bland annat vid olyckor som resulterar i dödsfall eller svåra kroppskador, omfattande bränder, trafikolyckor med många skadade eller på återkommande platser.

Vid mycket omfattande olyckor kan händelsen komma att utredas av statlig extern expertis såsom Statens haverikommission.

10. Bilaga A Dokumentförteckning

Samverkansavtal:

- Samverkansavtal Lomma-Staffanstorp
- Överenskommelse om Räddsam Skåne, 2021
- Styrdokument Räddningscentral Syd
- Avtal om utalarmering mellan Räddningstjänsten Syd och Räddningstjänsten Lomma-Staffanstorp
- Samarbetsavtal mellan SOS Alarm Sverige AB och Räddningstjänsten Lomma-Staffanstorp
- Avsiktsförklaring för fördjupad samverkan mellan Räddningstjänsten Svedala och Räddningstjänsten Lomma-Staffanstorp
- Styrdokument gemensam vakthavande brandingenjör, VBI Skåne Sydväst

Referensdokument:

- Analys av risker som kan föranleda räddningsinsatser enligt lag (2003:778) om skydd mot olyckor i Lomma kommun 2022
- En offensiv uppbyggnad av den traditionella räddningstjänsten: Analys av verksamhetsmodellen hos Räddningstjänsten Lomma-Staffanstorp, 2020

11. Bilaga B Beskrivning av samråd

Handlingsprogrammet sänds på samråd till myndigheter som särskilt berörs av förändringarna. Myndigheter som särskilt berörs har bedömts vara:

- Staffanstorps kommun, kommunstyrelsen
- Räddningstjänsten Svedala
- Räddningstjänsten Syd
- Räddningstjänsten Trelleborg
- Länsstyrelsen Skåne
- Region Skåne
- Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
- Polismyndigheten
- Kustbevakningen
- Sjöfartsverket
- Trafikverket
- Försvarsmakten

Synpunkter/yttranden inkomna i samband med samråd inför antagande av handlingsprogrammet redovisas nedan.

Synpunkt/Yttrande	Inlämnat av:	Räddningstjänsten Lomma-Staffanstorps kommentar
Lyfter fråga om det finns behov av att särskilt uppmärksamma risker kopplat till brand i elfordon.	Polismyndigheten	Förtydligt i avsnitt 8.2.2.
I kapitel 8.2.6 beskrivs samverkan under nyckeluppgifter med Kustbevakningen. Det är önskvärt om samverkan även beskrivs under 8.2.7 på lika sätt.	Kustbevakningen	Korrigerat
Kustbevakningen instämmer på Lomma-Staffanstorp bedömning av hamnar så som det framgår av remitterat handlingsprogram. Det finns dock ett par bryggor på ert område som kan bedömas som en brygga enligt MSB:s handbok.	Kustbevakningen	Förtydligt i Bilaga C.
Handlingsprogrammet anger att Lommabanan sedan 2020 åter är öppen för person- och godståg, detta är delvis sant, sedan december 2020 är Lommabanan åter öppen för persontrafik efter att ha varit nedlagd i flera år. Dock har godståg trafikerat Lommabanan under en längre tid, detta då Lommabanan är en del av Godsstråket genom Skåne.	Trafikverket	Förtydligt
Sjöfartsverket har tagit del av rubricerad remiss. Vi välkomnar förslaget.	Sjöfartsverket	-
MSB kan i samrådshandlingen inte se att det kommer framgå när handlingsprogrammet antagits, vilket är ett krav enligt 6 § i föreskrifterna.	Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	Korrigerat

<p>Kommunens mål i kapitel 6.2 bör bli konkretare. På så sätt kan målen också bli mätbara och effektivare kopplat till värderingen i kapitel 5, se 10 § i föreskrifterna. För stöd, se MSB:s handbok kapitel 12.2.</p>	<p>Myndigheten för samhällsskydd och beredskap</p>	<p>Kapitel 6.2 Lokala mål har uppdaterats.</p>
<p>Enligt 13 § i föreskrifterna ska kommunen för varje typ av olycka beskriva vilken förmåga kommunen har, på egen hand och i samverkan, att genomföra räddningsinsatser. För att uppfylla dessa krav behöver Staffanstorps kommun utveckla beskrivningarna av kommunens förmåga att, per olyckstyp, i samverkan med andra genomföra räddningsinsatser.</p>	<p>Myndigheten för samhällsskydd och beredskap</p>	<p>Kapitel 8.2.1 till och med 8.2.8 har uppdaterats.</p>
<p>Det saknas förmåga att hantera förväntade olyckstyper. [...] I remissversionen av handlingsprogrammet identifieras flertalet olika olyckor där specialresurser kan komma att behövas, t.ex. vid större vätskebränder, kemikalieutsläpp eller transportolyckor.</p>	<p>Räddningstjänsten Syd</p>	<p>Lomma-Staffanstorp är dimensionerad så att räddningstjänsten själv, och i samverkan med andra, besitter resurser och förmåga för att hantera kommunens riskbild. De exempel på olyckor som tas upp i yttrandet bemöts i punkterna nedan.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Räddningstjänsten Lomma-Staffanstorp har flera fordon med möjlighet att lägga ut skum. Tillsammans med samverkanspartners i form av andra räddningstjänster i Skåne och med hjälp av Räddningscentral Syd finns också goda förutsättningar att få in förstärkande resurser för utläggning av skumtäcke. Avsnitt 8.2.4 har förtydligats. - Idag finns en förmåga att utföra livräddande insatser och enklare åtgärder vid kemikalieutsläpp. Ett arbete pågår för att öka denna förmåga till att bland annat utföra mer långvariga kemdykningar, pumpningar, tätningsarbete mm på en olycksplats med farliga ämnen. Den ökade förmågan beräknas vara i drift under sommaren. Utöver detta finns en utökad samverkan med Svedalas och Trelleborgs räddningstjänster för att ytterligare öka den gemensamma förmågan att hantera kemikalieolyckor. Det finns också en nationell resurs för händelser med farliga ämnen i Perstorp. Avsnitt 8.1.1 och 8.2.4 har förtydligats. - Förmåga för att hantera transportolyckor på väg med personbilar och tunga fordon finns, detta beskrivs i avsnitt 8.2.3.

		Förmåga vid trafikolycka. Som för alla räddningstjänstens förmågor finns ett fortlöpande arbete för att bibehålla och utveckla förmågan.
Vidare beskrivs att Lomma har en lång kustremsa och att frekvensen av drunkningsolyckor är högre än för andra liknande kommuner i Sverige. I Lomma finns även hamnområden inom vilka en badolycka blir en kommunal räddningsinsats. I både Lomma och Staffanstorp finns dammar och liknande som används som skridskoisar. Även här blir en räddningsinsats ett kommunalt ansvar. Räddningstjänsten Lomma-Staffanstorp saknar specialresursen vattendyk och bör teckna avtal med närliggande räddningstjänst för att tillgodoräkna sig den förmågan.	Räddningstjänsten Syd	<p>Det stämmer att antalet larm till drunkningstillbud i Lomma är högre än för andra liknande kommuner. I statistiken gömmer sig dock ett betydande antal händelser som egentligen inte är drunkningstillbud utan till exempel bortsprungna barn på stranden. På grund av skillnader i hur olika kommuner registrerar sådana händelser i statistiken är det svårt att jämföra antalet faktiska drunkningshändelser. Detta har förtydligats i avsnitt 4.7. Drunkning.</p> <p>Räddningstjänsten Lomma-Staffanstorp har personal och utrustning för att utföra ytlivräddning, se avsnitt 8.2.6. Detta bedöms möta behovet som kommunens riskbild genererar. Insatser i havet utanför hamn och bryggor är sjöräddningstjänst och leds av Sjöfartsverket.</p>

12. Bilaga C Hamnar och dess gränser i vatten

Lomma kommuns ansvarsområde för räddningsinsatser i anslutning till Lomma hamn är begränsat till hamnområdet innanför ljusblå markering. Längs kommunen kust finns också ett antal bryggor anlagda. Kommunen ansvarar för räddningsinsatser i bryggornas omedelbara närhet.

